

ՊԱՅՄԱՆՔ

ԳՈՐԼԱՎՐԻՍ

Տարեկան 12 Ժր.

Վեցամսեայ 6 Ժր.

ԱՐՏԱՍՍԱԶՄԱՆ

Նրկու քիւր միկ ծայրով

Տարեկան . . . 14 Ժր.

Վեցամսեայ . . . 7 Ժր.

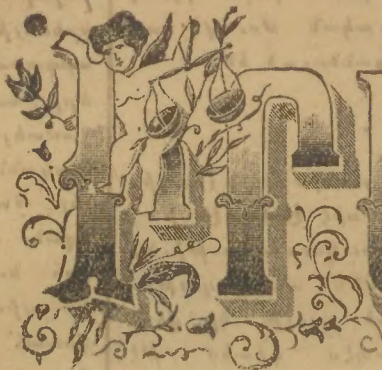
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2. 80 Ժրար

Վեցամսեայ 1. 50 "

ԿԱՆԵՆԻԿ

Ծանոցման սողը
20 սանրիմ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du journal

„Ira vounk“

VARNA (Bulgare)

Редакция

на ВѢСТНИКЪ

„Иравунк“

ВАРНА

Գրոշրոշիւք եւս չեն տրուիր

ՎԱՐԱԳՈՅՐԸ ԲԱՑՈՒՍԾ

Ա.

Որովհետեւ իրօք շատ
ծիծաղելի էր լինէր,
եթէ իմ աչքերը միայն
այսօր բացվէին ու
եսանէի Դաշնակցու-
թեան մէջ իրող քե-
տախտները, որոնք
առողջ եմ մեծ մա-
սամբ կազմակերպու-
թիւնը վարողների թե-
րութեանց:

Վարդո

Աւելորդ չենք համարեր Յեզափ-
Իաշնակցութիւն կոչուած կու-
սակցութեան մասին Վարդոյի
գուրը տալ սկսած յայտնութիւն-
ները համառօտակի արձանագրել
հոս. առողջ թէ՛ մեր բնթերցու-
ղաց հետաքրքրութիւնը յագե-
ցուցած է թէ տարիներէ ի վեր
մեր պայքարած կուսակցութեան
ներքին փոփոխութիւնները իրենց
ներքին ապացոյցներով ու վա-
ւերագրերով անգամ մըն ալ
հաստատած կըլլանք, և այս ան-
գամ Վարդոյի շնորհիւ որ, կը
տեսնենք թէ, իր ցարդ գործած
մեծ ու փոքր մեղքերը հայ ժո-
ղովորդի առջև մասամբ գոնէ
քաւելու որոշմամբ, կուգայ Դաշ-
նակցութեան շատ մը աղոտոտու-
թիւնները խոստովանիլ և դա-
նոնք փաստերով ապացուցանել:

Ինչ որ ալ ըլլայ իր անցեալը
և անձնական նկատումները, Վար-
դոյի այս անգամ ստանձնած գե-
րը մենք առնական կը գտնենք
և կը ծափենք զինք իր այս քայ-
լին մէջ:

Հիմակ սկսինք համառօտակի
հոս արձանագրել ճարձու-
728 թիւի խմբագրականով Վար-
դոյի յայտնութիւնները:

«Դաշնակցութեան ընդհանուր
ժողովները» խորագրով յօդուա-
ծին մէջ Վարդոն նախ՝ «Կաշնակ-
ցութեան կազմակերպական անձ-
նաւորումը կանուանէ Բրիտանիոյ
Միքայէլեանը որ այս գարնան
Սօփիայի մէջ ուսման մը զոհ
գնաց և որուն 1897 ին գրած

մէկ նամակի քանի մը տողերէն
կը հասկցուի թէ իրօք այս մար-
դը իր մէկ քանի հետեւորդ գոր-
ծիքներով դիկտատոր մըն էր
որուն համար ընդհ. ժողով կային
կարեւորութիւն չունէին:

Հոս Վարդոն կըսէ.

«Այս տեղից պարզ երևում է որ
Դաշնակցականներից բաղկացած մի
մասնաւոր ժողով կարող էր ինքզին-
քը ընդհանուր ժողով համարել և
կարեւոր, ճակատագրական տնօրե-
նութիւններ անել:

Յեզափոխական մարմին ընդհանուր
ժողովի այս պարզ ընտանեկան ձեւը
վերածուելը, նոյն իրեն Բրիտանի-
ոյի գրչով արտայայտուած, բնա-
կան էր որ իմ ուղարկութիւնը գը-
րաւէր, զգալ տար թէ այս էլ նոյն
կեդրոնացումն է, որից Դաշնակցու-
թիւնը իբր թէ խոստովանւում է այդ
ձեւ վաւերագրի գտնելով:

Եւ կը պատմէ թէ 1898 ին կալ-
կաս գումարուած ընդհանուր
ժողովին ահագին քանակութեամբ
մարդիկ հաւաքուած էին պատ-
գամաւորներէն զատ իբր գոր-
ծիչներ որոնց շատը լանպէտք-
ներն էին և առոնք ձայն ունե-
ցան հրաւիրուած ըլլալով Բրիտ-
տանիոյն, որ ապակեգրոն կաշ-
մակերպութեան մէջ խորտակու-
ած պանդաւառական ժողովի իրա-
ւունքը և կրկին գործը վերածը-
վում է ընտանեկան հաւաքումի:

Այս անկանոնութեան գէտ Վար-
դոն կը ըստըէ և կը մերժէ
մասնակցիլ, բայց մէկ քա-
նի ընկերներու համոզուելով
միայն խորհրդակցութեան կը
մասնակցի, ու կըսէ

Նկատելով որ ընտանեկան ժողովը
ահագին քանակութեամբ թեկնածու-
ներ ունի երկու բերանների համար,
իսկ երկրի գնացող շատ քիչ
Դրա վրայ աւելցաւ Բրիտանիոյն
ներքին սպանակիքը որ եթէ իրենց
թեկնածուները չընտրվեն Արեւմտե-
կան բերանի համար, Բաքուն փող
չտայ և Դաշնակցութիւնը կը
քանդուի Այս ժողովում
գործիչների ձայնի թիւը գրեթէ հա-
ւասարում էր պատգամաւորների թի-
ւին: Ստուգեցէք արձանագրութիւնը:

Վերջապէս ժողովը ցրվեց. բեր-
անները կազմակերպվելով երկրի մի խո-
շոր մասի համար գործիչներ չը
գտնելով, իսկ մի մասի համար այն-
պիսի մարդիկ չընտրվելով, որոնք
երբէք չը գնացին իրենց տեղերը:

Ու հինգ վեց տարի շարունակ մի-
շեւ վերջին ընդհանուր ժողովը երկ-
րի շատ կարեւոր մասերը միացին
առանց գործիչների, եղածներն էլ
չը ստացան այն ներթական ուժը,
որ նրանց անհրաժեշտ պէտքերին
պէտք է գոհացում տար:

Տարիներ անցան. նոր ընդհանուր
ժողով գումարել մասնագ չը կար-
ելիքի շատ մասերը անտէր անտի-
րական էին միացել: Գործիչները մի
քանի տեղերից փող միայն ապրե-
լու համար փող էին ուզում: Նը-
րանցից մէկը գրում էր Արեւելեան
բերանին «Մենք աւելի կը դառ-
նանք տեղացւոյ կացութիւնը,
անոնց ոչ մէկ օգնութիւն չտալով
հանդերձ, իրենց չունեցած հացն ալ
կը բաժնենք գոնէ քանի մը ուսման
ատրճանակ մը, և նամակ մը դըր-
կեցէք»:

1902 ին երկու տաճկահայ լուրջ
ուսանողներ ուզում են երկրի անց-
նել, ու Արեւելեան բերանից պա-
հանջում ապրուստի ապահովութիւն,
կանոնաւոր նամակագրութիւն, Բիւ-
րոն չէ խոստանում, և գործիչնե-
րը զուր անօգուտ նահատակ, և
ժողովրդի գլխին նոր դժբախտու-
թիւններ շաւղցնելու պատճառ չը
լինելու համար ես են գաղութի-
րենց տեղերը:

Ահա այս դրութեան մէջ արտա-
սանձանեան ընկերները զանազան
տեղերից Արեւմտեան բերանին ստի-
պում են չուտով ընդհանուր ժողով
գումարել, այս խառնաշփոթ, ան-
կերպարան կացութեան վերջ տալու
համար:

Վերջապէս տեղի է ունենում ժո-
ղովը: Կազմակերպութիւնը հարուստ
է և բաւական հարուստ գրամով
սպաննաթիւնների շնորհիւ: Սակայն
սխառմը նոյնն է: Արտասանանե-
կան գործունէութիւնը անպիսի տեղ
է բունում, արտասանանեան թիկ-
նածուների թիւը աւելի շատ է,
մօտ երկու հարիւր հազարի թիւ-
մէջ ուղիով նշանակվել, ինչ որ մի
մեծ գրքի, Անգլիայում, Գերմա-
նիայում, Իտալիայում, Թերթեր հը-
րատարակելու և պրօպագանդիսթ
ներ պահելու համար: Գործեր ստեղ-
ծվում գրագէտների, բանաստեղծնե-
րի, քաղաքիչների համար բայց չը-
նորհիւ դիմադրութեան կրճատվում:

Պայքարը սաք է, շատ սաք. օրեր
են վատնվում արտասանանեան
թեկնածուների համար: Վերջապէս
ճաղը հասած հանգուցեալ Բրիտա-
նիոյն ոտքերը գետնին խփելով, ըս-
պառնում է դրամ չը տալ եթէ իր
ներսնեան քիւրոյի քեյնաժողովները
չանցնեն (չընտրուին): Մէկ թեկ-
նածու երբէ անգամ քեյնաթիւնց

չէտոյ այդ դրամը չը տալու ըս-
պանալիքի ազդեցութեան տակ է
յաջողում ընտրվել:

Այս ժողովում էլ գրվում է, ըն-
տրութիւններից առաջ յեղափոխա-
կան գահողութեան ցէնզի էական
սկզբունքը. նա անցնում է. բայց
Բրիտանիոյն իր երօպայում ապրող
թեկնածուներին փրկելու համար կըր-
կին ճարպկութիւնն է. ունենում
ձայներից երկուսը եւս համոզել և
միանգամ քեյնաթիւն որոշումը լու-
ծել տալ:

Այս տողերը գրելէ վերջ Վար-
դոն մէջ տեղ կը գնէ Բրիտանիո-
րի իրեն ուղղած նամակին մէկ
մասը, որով նա կըսէ թէ երկրի
գացող գործիչներուն «ոչ իրենց
ուղածի չափ գումար կարող ենք
չուտով իրենց հասցնել և ոչ էլ
սկզբունքով կարող ենք համա-
ձայնվել այն կապալական միս-
տէմին, որով առաջ քան տեղ-
ներեցը շարժվելը գրամական
պայմաններ են առաջարկ-
վում . . .»

Բայց, կը յարէ Վարդոն. «Այս
վերջին ընդհանուր ժողովում հա-
կառակ այս սկզբունքի և մատ-
ման ձեւին ամէն ինչ կապալով
տրվեց և խոշոր խոշոր գումար-
ներով . . .» որովհետեւ «Դաշնակցու-
թեան հիմնադիր Բրիտանիոյն
այս անգամ ինքն էլ վերջապէս
որոշեց երկրի մտնել . . .»

«Այս անգամ էլ» կըսէ Վար-
դոն, ձայների մէջ օյիններ կային:
Ձայների իրաւունքը ստուգվեց
ժողովից վերջը: Պարզվեց որ
մէկը եկել է գործիչ Ռօստոմի
հրամանով Երկրորդը ոչ
մէկի հրամանով, այլ իր. նա
պատասխանեց. իմացայ ժողով
կայ, նաւ նստեցայ և եկայ. ե-
րրորդը՝ երկրի մի գործիչի թիկ-
նապահ էր: Ահա այդ երեք ա-
ւելորդ ձայներով, կրկին ընդ-
դիմադիր կուսակցութիւնը պար-
տրվեց, ու հին ուղղութիւնը
յազմանակեց, արտասանանեան օժ-
տելով գործիչներով. իսկ երկրի
կարեւոր մասը պարտաւ թողնելով
նրանցից . . .»

Հոս, իբրեւ ծանօթութիւն մեր
կողմէ աւելցնենք թէ, այդ վեր-
ջին ընդ. ժողովը պանդակի մը
մէջ տեղի ունեցած է, առանց

ուշագրութիւն ընկեր թէ քովի սենեակները մարդիկ կը գըտնուին : Եւ իրօք ժողովատեղիին կից սենեակի մը մէջ պատահմամբ գտնուած է հայ երիտասարդ մը, բարեբաղդաբար շատ պարկեշտ, որ ժողովականներու գոռում գոչումներէն հասկնալով թէ հայ յեղափոխ ժողով մը հոն տեղի կունենայ, չէ կրցած ասոնց այդ անխոհեմ ընթացքին հանդէպ լուռ մնալ, և դուրս ձգելով, ժողովականներէն միոյն հանդիպած եւ պատշաճ լեզուաւ մը ջերմած է անոնց այդ անզգուշ վարմունքը :

Ահա, տես հայ ժողովուրդ թէ ինչ է եղեր գաշակցականաց ընդհանուր ժողով ըսածը, անոնց բերքոնքը ընտրութիւնը և սա ապակեղդոնացունը որ պարզապէս, կեդրոնացումէ ալ անգիր գիտատորութիւն կամ բացարձակ միահեծան բռնապետութիւն մըն է եղած Բրիտանիոյ մը ձեռքին մէջ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԱՐԻՆ ԳԱՀՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպական մամուլին մէջ այլեւս ընդհանրացան Նիքոլայ Բ. Զարի դէմ գահընկեցութեան կամ հրաժարեցուցման մասին գրութիւններ :

Պէտքը հրապարակուող ուսական լուրջ թերթ մը կըսէ թէ Զեմլյուկովներու համաժողովը որ պիտի գումարուի Մոսկուայի մէջ 19 ին, պիտի ստիպէ Զարը որ վերջապէս տայ Ռուսիոյ ճշմարիտ Սահմանադրութիւն մը :

Այդ թերթին նայելով, դէպի կայսրը բռնուելիք ընթացքի մասին երկու տեսակ կարծիք կայ. մին առժամակեայ կերպով Զարին քաշուիլը, միւսը վերջնականապէս գանի գահընկեց ընել : Ռուսիոյ մէջ շատեր անհրաժեշտ կը համարեն կամ մէկ առժամեայ կառավարութիւն մը եւ կամ խնամակալութիւն մը հաստատել : Այս կառավարութիւնը պիտի ունենայ իրեն գլուխը Տ. Տ. Վիթթէն նախագահ, իշխան Միրոքին ներքին գործոց նախարար : Նոյն ուս թերթն կըսէ թէ բանակը այս ծրագրին համակիր պիտի ըլլայ : Եւ կաւելցնէ « Կայսերական ընտանիքին մէջ Զարին անձին հակառակ կարծիքները կը մեծնան : Մայր կայսրուհին կաշխատի Զարը հրաժարեցնել կամ գէթ առժամեայ կերպով գանի գործէ ետ քաշել : Մեծ հանճար պէտք չէ համոզուելու համար թէ Նիքոլայ Բ. ք պիտի որոշէ քաշուիլ : Հակառակ երեքնի ժամերու մէջ ինքնակալութեան ծայրայեղութեանց անձնատուր ըլլալուն, ինք կը զգայ իր վեհապետ իր անկարողութիւնը : Յաճախ նա ըսած է Ալեքսանտրա Յէոտորովա կայսրուհոյն թէ ինք իր դերը կը փութեր կամովին վանքի մը վանահօրը հետ :

Բեդրսպուրկէն թղթակից մը կը հաւատէ թէ Ալեքսանտրա կայսրուհին համոզած է Զարը որ Մոսկուա երթայ : Այս մեկնումը կրնայ մեծ գէպ մը առաջ բերել պալա-

տին մէջ : Միեւնոյն թերթը կաւելցնէ իսկ թէ թէեւ այս լուրը ընտրութիւն պաշտօնական աղբիւրէ մը իրեն հասնի, բայց ինք կը հաւատայ անոր ճշգրտութեանը : Հաւանականաբար շատոնց պալատին մէջ յեղափոխութիւն պիտի ծագէր, եթէ յաջորդի մը մասին համաձայնութիւն գոյացած ըլլար : Կայսերական ընտանիքի անդամներուն եւ նոյնիսկ պալատի մարդոց մէջ շատեր երբէք չեն քաշուիր Զարի մասին խիստ անարգական ձեւով խօսել :

Իշխանագուններուն եւ գութներուն պալատին մէջ Զարին դէմ յեղափոխութիւն յարուցանելու եւ գանի գահընկեց ընելու գլխաւոր նպատակն է մինչեւ այսօր եղածին պէս բացարձակ ինքնակալութիւնը չարունակել, որովհետեւ մեծ դուքսերը եւ թէ մայր կայսրուհին կը վախնան որ Նիքոլայի կատարեալ սահմանադրութիւն կուտայ եւ այսպէսով, հետզհետէ Բոսնիոյ գերդաստանին վեհապետական իրաւունքները կը քննուին :

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԵՊՄԵՐԸ

Բեդրսպուրկէ «Պէրլինէր Թակէպլատ»-ի կիմացնեն հետեւելու :

«Բաղադրա կեդրոնին մէջ նախարարութեան կողմէ խուզարկութիւն կատարուելով, յայտնուեցաւ ուսման գործարանի մը գոյութիւնը : Երբ կառավարական պաշտօնականներ ներս մտան խուզարկելու համար, հրացանաձգութիւն մը ընդունուեցան : Սպայ մը եւ ծառայ մը վերաբորուեցան : Գործին գլուխը գանուող ձեռքաւորներուց աւելցան : սա իր վրայ կը կրէր կեղծ անցագիր մը Գանուեցան շատ մը պատրաստուած ուսման, 16 քիլոգրամից ուսմանները եւ գործաւորներուն ուղղուած մեծաքանակ յայտարարութիւններ, որոնցմով կը հրաւիրուին յուլիս 9 ին տօնելու վեցամսեակը Բեդրսպուրկի արիւնահեղ ընդհանրանց, ուր ուսման արձակուած, զօրքը ժողովուրդին վրայ կրակ ըրած, հազարաւորներ սպաննուած, ասոնց համար ժողովուրդը սեւ զրօշակներ պարգած էր : Այդ դէպքը իւրիւր Ռուսիոյ գործաւոր դասակարգը ցնցած է արդէն »

Ժընէվէն յուլիս 5 թուականաւ կը հեռագրեն :

«Ռուս յեղափոխականներուն մէջ մեծ յուզում եւ գործունէութիւն կայ ամէն միջոցներով յեղափոխութիւնը բանակին եւ սպաններուն մէջ մտցնել յաջողելու համար :

«Բոթէմքին»-ի դաւը կազմակերպուած էր Ժընէվ գանուող ուս յեղափոխական գործիքներու կողմէ որ շուրջ 100,000 անդամական ոսկի յատկացուցած է ուս բանակը յեղափոխելու համար »

«Եղիսաբէթ Յէոտորովա իշխանուհին համոզած է Զարը որ պէտքի Մոսկուա երթայ : Կ'ըսուի թէ մայիս 9 ին պիտի մեկնի : —«Այս վերջերս կառավարութիւնը երեւան հանեց 1000 հատ շրջահար, 6100 ոսկի եւ 14 գաղտնի տպարաններ :

—Կրօնի գաւառին ամբողջ գիւ-

ղացիները կը մերժեն դաշտ երթալ աշխատելու : Բաւական թուով կալուածատէրեր սպաննուած են :

Բեթերսպուրկէ յունիս 28ին (յուլիս 11) գրած են «Գուպէ Էոօօրէէն»-ի «Մեծ գութներու կուսակցութիւնը Օտեսայի շարժումին անյաջողութեան յաջաւորուած գլուխ կը վերցնէ : Ապահովապէս գիտեմ թէ յուսահատ ջանքեր եղած են Զարը համոզելու համար որ Պուլիկինի պատրաստած բարենորոգման ծրագիրը յետաձգէ : Ալեքսանտր Միխայիլովիչին ընթացքը մասնաւորապէս սպանական է : Նա մտադիր կերեւայ գիտատորութիւն մը հրատարակել կայսրութիւնը վերակազմելու համար :

«Որդեք պալատին մէջ յեղափոխութիւն մըն է որ կը պատրաստուի : Պուլիկին ծրագրեր նախարարական յանձնախումբէն թէեւ ընդունուեցաւ, սակայն դեռ Զարին չէ ներկայացուած, որովհետեւ յանձնախումբին նախագահ Մ. Վիթթէն տեղեկագիր տակաւին լմնցած չէ :

«Կը կարծեմ գիտնալ թէ այդ տեղեկագրին մէջ Մ. Վիթթէն զգուշաւորութեամբ կը խորշի իր անձնական կարծիքը աւելցնելու բարենորոգման պատշաճութեան եւ պարունակութեան մասին : Ինք միայն յանձնախումբին որոշումները կարճապէս գրէ առանց գանձք կայսերական վաւերացման յանձնարարելու : «Սակայն եւ այնպէս, Զարը որոշած է ծրագիրը իր օրէնք հրատարակել ինչ որ ալ ըլլայ : »

Մուրավիէվ վաշինկիթօն չպիտի երթայ իր խաղաղութեան պատուիրակ Ռուսիոյ կողմէ : Նա Զարէն շատ գէշ կերպով ընդունուեցաւ եւ անոր ըսած թէ իր յրգը արտասանման մէջ գոհացուցիչ չերեւար : Իրողութիւնը այն է որ օտար մամուլ մէջ վերջերս Մուրավիէվի (իր արդարութեան նախարար) գործերուն դէմ գրուած պարսպանքը Զարին ներկայացուած են հակառակորդ խմբակի մը միջոցաւ, որուն մէջ կը գտնուին Լաւստօֆ, Գոգովչէվ եւ Վիթթէն :

Զարը Մ. Վիթթէն ընտրած է Մուրավիէվի տեղ իր խաղաղութեան պատուիրակ : Այս ընտրութիւնը գոհութիւն պատճառած է Ամերիկայի նախագահ Մ. Բուզզէթի : Կ'ըսուի նաեւ թէ Բուզզէթ ինքն էր որ Զարին գրեց թէ Մուրավիէվը չը դրկէ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ ԱՇԽԱՐՀԻ

ԱՌՋԵԻ

(Շարունակելի նախորդ թիւէն)

Հայերը կը հասկնան թէ Եւրոպա համակրական զոյգերը բարի նպատակով ըրած է, բայց սաստիկ կը ժնդարեն զայն անոր համար որ շատ բարձր խօսելէ վերջը քաշուի թիւնը կամ առաքինութիւնը չունեցաւ չօշակելի զօրութեամբ յարգեան բերելու իր առաջագրութիւնը : Եթէ Հայերը ապստամբած ըլ-

լալով ջարդուէին, խնդիրը յաւանք երեւոյթ կ'անէր : Եւրոպա կրնայ արդարացի իր ձեռնպահութիւնը երբ օտար երկրի մը գործերուն միջամտել չուզէ ի նպաստ յեղափոխականներուն : Սակայն 300,000 Հայեր ջարդի ենթարկուելով ցուր ցուր եղան այն աստիճան երբ հայ ազգը գոհ եւ ուրախ արտով չըջապատած էր գիւտնադիտական սեղանը եւ վստահ էր թէ Տէրութեանց ազգու ջանքերուն շնորհիւ բարեկարգ վարչութիւն մը իրեն ապահովուելու վրայ էր : Օսմանեան կառավարութիւնը եւս լաւ գիտէր թէ Հայ աւելի քան հրեք հեռու էին ապստամբութեան դարձնելէ, սակայն խաբօք անոնց ձեռքէն առաւ քիչ մը զէնքը զոր ունէին եւ անզէն ու անպաշտպան հասարակութիւններու վրայ արձակեց իր կանոնաւոր ու անկանոն խողովողները : Ինչ որ ալ որ ըսուի միայն, միայն միջամտութեան մը դժուարութիւններուն եւ մասնաւորապէս Ռուսիոյ վճական հակառակութեան վրայ, չէ՛ կարելի զեւրոպա պատասխանատու չճանչնալ այս անաւոր եղերեւորութեան համար, զի անիկա թրքին զայրոյթ եւ Հայուն յոյս ներշնչելէ յետոյ ապարեզն քաշուեցաւ : Երանելով իր պաշտպանեալ Օսմանեան չղթայազերծ ցասումին զօն :

Եւրպիոյ ժողովուրդները աւելի կը հասկնան այս անաւոր ճշմարտութիւնը թէ բոլոր դաշնագիր Տէրութեանց անհամաձայնութեան եւ անոնցմէ մէկ կամ երկուքին մասնաւորապէս հակամարդասիրական կեցուածքին վերադրելի է Հայոց ազնունքին ջանքերուն շնորհիւ ահա՛ թերթերը : Պէտք է շարունակել անոնց խղճին բողբոջել զի խղճահարութիւնն է որ Եւրպիոյ ազնուագոյն զաւակներն վերջապէս պիտի մղէ անցեալի ոճիւրդ քաւելու վարդասիրական ժխտին :

Թէ մեծ Տէրութեանց որոնք աւելի տրամադիր են իրենց այս զանցանութիւնը դարձանելու՝ անոր վրայ հոս չունիւ խօսիլ : Սակայն յիշել պէտք է մասնաւորապէս Ամերիկայի նախագահ Ռոզվելթի առ փօնկէսն ուղղած տարեկան պատգամագրին մէջ, Ինկո, 5, 1904, զօրաւոր լեզուով անդարկեց Հայաստանի հարստահարութիւններուն : Անիկա իրօք շատ արտասովոր երեւոյթ մ'է միջազգային տեսակետէ : Նախագահը հրապարակաւ դատաւարած եղաւ Թուրք կառավարութեան ընծայքը Հայոց ներկայումս : Ամերիկայի քաղաքներուն օտար երկրաց մէջ իրաւունքներուն վրայ խօսելով կ'ըսէ. « Ի Թուրքիա մեր դժուարութիւնները չեն ծագիր մեր քաղաքներէն, երբեմն ցոյց արուած (անարդար) վարմունքն այնքան քրքան այն զայրոյթն որ անխուսափելիօրէն կը գրգռի ի տես այնպիսի ահաւորապէս զեղծ կառավարութեան որպիսի է Հայաստանի իր եւ Մակեդոնիոյն : » Նախագահ Ռոզվելթ շատ մեծախոհ եւ արդարաւէր է, եւ յիշաւի կը նկատուի իրեն մին ի մեծազոյն Նախագահաց Ամերիկայի :

Ասկէ չհետեւի սակայն թէ Ամերիկա իրեն հայկական դատին ախոյեանը ասպարէզ է իրօք կամ պիտի իջնէ : Անիկայ Բուզզէթին օգնեց ընդգէմ Սպանիոյ, որովհետեւ ընկճելով իր դրացին էր եւ խնդիրը իր չանքը մօտէն կը շօշափէր : Ամերիկայի միջազգային դերը Միոյնեան վարդապետութեան աստի-

մաններուն մէջ սեղմուած է, եւ շատ քիչ է երբ կրնայ Սերոպա-կան Տէրութեանց չթողուլ ամե-րիկեան ցամաքին վրայ աշխարհա-կալութիւններ ընել, անոր պզտիկ պետութիւններուն հետ կոտորի բռն-տուելով Ի փոխարէն՝ Ամերիկա ալ կառավարէ ձեռնպահ մնալ Սերո-պայի ներքին խնդրոց միջամտիլ է։ Արեւելեան ինքիւրէն էական Պոլսոյ ապագային խնդրին է. որ իր ահա-գին կարեւորութիւնը ունի Սերո-պական Տէրութեանց հաւասարա-կշիւութեան տեսակետէն։ Ամերիկա-յի արտաքին քաղաքականութիւնը, չը ներքին իրեն այդ խնդրոյն մի-ջամտիւ ըլլալ, անտի՛ կը ծագի բա-րոյտկան (պոլիտիկական) մը երբ Ամերիկացիք զայրոյթ կը զգան ի լուր Թրքական վայրագութեանց ի Հայաստան։ Սերոպայի պարտաւո-րութիւնն է այդ ահագին զեղծանց դարման մը ընել, եւ Ամերիկա չի կրնար անոնց դաշնագրական յանձ-նառութիւններ ի գործ գնելու ել-լիլ։ Միւսմիտ չըլլանք այնքան մի-ջեւ կարծել թէ Ամերիկա իր վրայ առած է աշխարհի զանազան եր-կիրներուն մէջ անխաւ կառավա-րութիւնները արգարութեան բռնա-գատելու գործը։ Ուրեմն ի՞նչ կըր-նայ ընել անիկա։ — Կրնայ բարե-կամօրէն խրատ տալ մեծ Տէրու-թեանց, մասնաւորապէս Անգլիոյ, որ հոգ տանին Հայկական բարեկար-գութեանց խնդրոյն։ Գիտենք թէ Նախագահ Րոզվելթ այսպէս խրա-տած է իր դեսպանին միջոցաւ Անգ-լիոյ Կառավարութիւնը, եւ կաթո-ղիկական պատգամաւորութեան պա-տասխանելու ատեն անխաղից այս իրողութեան իբրեւ ապացոյց իր համակրանաց առ մեզ։ Ուրեմն գո-հութեամբ նշանակելով հանգերձ Ա-մերիկայի անգլիոյ ու համակր կե-ցուածքը Գանդէպ հայկական բարե-կարգութեանց խնդրոյն, պարտինք անոր վրայ եւս չափազանց յոյս չգնել եւ Նախագահին դիմումներ չընել ի ժամու եւ ի տարածմուն։

[Շարունակելի]

ՌՈՒԽ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսիոյ ներքին գործոց նա-խարար պ. Պուլիկինի պատրաս-տած ծրագիրը ազգային խորհրդ-դախանի կազմութեան համար [1]

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

Ազգային ժողովին յօդուածը եւ ներքին կազմութիւնը.

1.—Ազգ. ժողովը (կասեւարակ-վէնայա տուժա) հաստատութիւն մըն է, որուն մէջ նախապատրաստու-թեան ու նախաքննութեան կ'ենթար-կուին այն ամէն առաջարկութիւն ու կառավարական գործեր, որոնք մասնաւորապէս այն հաստատութեան մէջ կը նշանակուին եւ որոնք յե-տոյ պետական խորհուրդին միջո-ցով կը մատուցուին կայսերական վերին իշխանութեան։

[1] Այս ծրագիրը, որմէ քաղու-ածներ կուտանք, այս շաբթուան մէջ պիտի մատուցուի Չարին եր-կու օրինակներով, որոնք մանրա-մասնութեանց մէջ միայն տարբերու-թիւն ունին իրարմէ։

2.—Ազգ. ժողովը կը բաղկանայ ռուսական կայսրութեան բնակիչնե-րէն բնորոշուած անդամներէ հինգ տա-րուան պայմանաւժամով, այս ծրա-գրին մէջ նշանակուած հիմանց հա-մաձայն [2]

Ազգ. ժողովը ներկայ ծրագրին 15 էն մինչեւ 32 հաստատուներուն մէջ նշանակուած գործերու քննութեան միջոցին, պիտի պարունակէ, միւս-ներուն հետ հաւասար իբաւունքով Ֆինլանդական ժողովին անդամներ, այդ ժողովին բնորոշուած իւրաքան-չիւր զասակարգէն երեկական հետ։

3.—Ազգ. ժողովին անդամները պաշ-տօնի կ'անցնին, ստորագրելով երգու-մը, յարակից բանաձեւին համաձայն։

4.—Ազգային ժողովը օւնի եր-կու կարգ 1. Ժողով եւ 2. Շրջա-նակներ (տարիէ)

5.—Ազգ. ժողովը օւնի տասը շը-ջանակներ. Ա. Գաղաքական Տնտեսու-թիւն. Բ. Գրեւատնտեսութիւն. Գ. Ծառտարութեան եւ Վաճառականու-թիւն. Դ. Հանրային կրթութիւն. Ե. Կրօնք. Զ. Վարչական գործեր. Է. Արգարութիւն. Ը. Զինուորական գործեր. Թ. Ծամբայ եւ հաղորդակ-ցութեան միջոցներ. Ժ. Կենտրոն համարատեսութեանց։

6. Այնպիսի գործերու քննութեան համար, որոնց երկու կամ աւելի շրջանակներու օւսումնասիրութիւնը կը պահանջեն, այդ շրջանակները հա-ւաքաբար նիստի կը գումարուին։

7. Շրջանակները իրենք իրենց մէջ եկէ յարմար դատեն, կրնան մնալու կամ առժամայ յանձնաժողովներ կազ-մել, շրջանակին իրաւասութեան պատ-կանող գործերու քննութեան համար։

8. Ազգ. ժողովին նախագահը կրն-աւորուի ուղղակի՝ Նորին Կայսերական Վեհափառութենէն։ Իրաւունքով. Կայս. ժողովին նախագահը անգամ է նախարարներու յանձնաժողովին։

9.—Ազգ. ժողովին նախագահի բացա-կայութեան կամ հիւանդութեան ատեն անոր պաշտօնի պարտականութիւն-ները կը ստանձնէ այն անձը որ ուղղակի ցոյց կը տրուի Նորին Կայ-սերական Վեհափառութենէն։ Ազգ. ժողովին նախագահը, երբ որ եւ է պատճառով չկրնայ նիստի մը նա-խագահել, կրնայ նշանակել նաեւ նիստին նախագահութեան համար, ժողովին շրջանակներու նախագահ-ներէն մին, որն որ ուզէ։

10.—Ազգ. ժողովին չըջանակ-ներու նախագահները եւ իրենց փո-խանորդները գերագոյն իշխանութենէն կրնարուին ժողովի անդամներու մէ-ջէն։ Իրենց անուանու մը ամէն տարի կը նորոգուի։

[11, 12, 13. հաստատուները կը վե-րաբերին անուազին 15 անդամներէ բաղկացեալ՝ շրջանակներու վերա-բերեալ տրամադրութեանց.]

[2] Ժողովը պիտի ունենայ ընդ-ամէնը 400-600 անդամ։

ՐՈՒԽ ԻՍԼԱՌԱՑՈՒՄ

ՕՐԹՕՏՕՔՍՆԵՐՈՒ

Պորուէ ֆրանսական օրաքերքի մը հաղորդումս հետեւեալ տե-ղեկոյթներ կը քաղենք (Արմէնի-ա)։ Կրօնական խնդիր մը ծագած է որ կրնայ Ռուսիայի եւ Թիւրքիայի մի-ջեւ յարաբերութիւնները խառնակել։

Տրապիզոն նահանգի Կիւմիշնէ գաւառակին մէջ գտնուող Աքտաղ գիւղի օրթոքոքս բնաանքներ խնդիրն է այդ. Թիւրքերը կուզեն բռնի իսլամացնել ատոնք։

Թիւրքերը Տրապիզոնի յունական կայսրութեան տիրապետէն յետոյ, խուճը մը օրթոքոքս բնաանքներ իրենց ստացուածքները չը կողոպ-տուելու եւ յետին գերութեան վրձա-կի մը մէջ չիլնելու համար՝ առ-հրես ընդունել են յաղթականների կրօնը. բայց գաղտնապէս կը շարու-նակեն եղբւր քրիստոնէական կրօնի պատուէրները գործադրել։ Իրենց այդ վրձակ այդպէս տեսել է մինչեւ 1907 դարի կէսը եւ Թիւրքերը նը-շանակութիւն չեն տուել այդ երկ-դիմի կացութեան կամ չեն նշարելու թանգրմանի հրատարակութենէն յե-տոյ որ Թիւրքիայի մէջ կրօնական ազատութիւն կը յայտարարէր, Աք-տաղի բնաանքները, գաղտնապա-հութեան հարկ չը տեսնելով ալ բացէ ի բաց քրիստոնէայ յայտարարած են գիրներ։ Թիւրք կառավարութիւնը 1899 ին սկսաւ հաճութեամբ կամ բռնաբար իսլամութեան վերադար-ձունել Աքտաղի բնաանքները։

4. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

5. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

6. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

7. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

8. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

9. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

10. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

11. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

12. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

13. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին երեւելներն ու քահանայն իրենց լեռնէն տեղափոխել են Չօ-րում, էնկիւրիի նահանգին մէջ, եւ տեղական իշխանութիւնները հարս-տահարութիւն չմնար որ չը գործա-դրեն այդ զժառգ յունադաւանների զլխին. իսլամութիւն ընդունել տա-լու համար անոնց։ Կ'երեւի թէ Կ. Պոլսի յունական տիրապետական Պատ-րիարքարանը յաջողքը է հետադի-րների բնապիւններ ձեռք անցունել ո-րոնք տեղական իշխանութիւնների դատապարտելի վարմունքը կրնան հաստատել եւ ռուսական դեսպա-նատունն այդ հետադիւրներ տեսնե-լով բողոքել է Բ. Դրան։ Դեսպա-նատան առաջին թարգման Տ. Մայքով Բ. Դրան երթալով, դեսպանի կող-մէն հաստատ երաշխաւորութիւններ պահանջներ է թէ Աքտաղի քրիստոն-էայններ իրենց կրօնքի պատճառով չպիտի իսլամացուին։

14. Պոլսի ռուսական դեսպան Տ. Աէ-նօվիէվի ազդու միջամտութիւնը ցրտացուց այդ առնէ բռնի իսլա-մացունողները ետուրը։ Այժմ Թիւր-քերն օգտուելով Մայրագոյն-Արե-ւելքի մէջ Ռուսիայի կրած ձախդ-ւածներէն եւ մատանջներէն, վե-րսկներ են իրենց ծրագրի գործա-դրութիւնը։ Այս անգամ աւելի դե-րութեամբ յաղթելու համար Աքտաղի բնակիչները յամառ դիմադրութեան գիւղին

ՏՕՊՐԻՉԻ ՎԻՃԱԿԱՆ ՆԱԽԻՆԻՆԵՐ

Տօպրիչի Ազգ. Վարժարանի Սանուհեաց ձեռագործներու վիճակահանումը՝ թէեւ յունիս 29 տեղի պիտի ունենար, սակայն հոգաբարձութիւնը զայն առելի արդիւնաւոր ընելու համար, հետաձգեց յունիս 3 թ. զպրոցական հանդէսի օրուան, եւ հետեւեալ թիւերը շահեցան:

Table with 6 columns of numbers: 547, 140, 214, 249, 341, 281, 610, 128, 505, 262, 187, 585, 10, 405, 387, 296, 186, 163, 91, 395, 97, 613, 280, 621, 178, 287, 636, 582, 560, 105, 339, 521, 685, 65, 288, 595, 62, 624, 113, 45, 191, 193, 50, 347, 265, 14, 480, 234, 394, 34, 293, 620, 453, 336, 419, 302, 61, 279, 74, 559, 472, 125, 439, 515, 40, 684.

ՀԱՎԱՏՈՒՄ

ԹԻԻՐՔԻԱ

Րուս-ճաբոն մուհարեպետներն ներթիւնդին վէ Րուսիա տախիլիստէթի գարընդը թիւրք հիւքիւմէթին ճէսարէթլէնտիրմիշ օլուպ, Պապը Ալի Րուս էլ-չիսինին միւրաճաւթ վէ թէքըլիֆաթընա էհէմմիյէթ վէրմէմէկէ պաշամըն տըր:

Մալիւմ օլուղը իւզրէ, Բօքսքիւն նամ Րուս զըրհըրընըն ըսեանընտան պէրու թիւրք հիւքիւմէթի Գարատէնիզին ըՍթանկօլ պօղազընը գալիլէշտիրմէկէ պաշամըն տըր: Րուս էլչիսի պոնըն իչիւն տէֆաթլէ իթիւրազ իթտի: Փագաթ թիւրքլէր պու իթիւրազաթա էհէմմիյէթ վէրմէյուպ, պօղազըն էհէն թօրլար վէ իսթիհքեամլար իլէ գալիլէշտիրմէքտէ Թիւրլէր:

Մաքէթոնիա մալիյէսինէ տէվլէթլէր թարաֆընտան գօնթօլ վազ օլընմասընը Րուս վէ աւստրիա էլչիլէրի տէֆաթլէ թալէպ իթմիշլէր իտի սօն տէֆա գաթի պիր նօթա իլէ գօնթօլըն հէր հալտէ Սուլթանտան գապուլ օլընմասընը կինէ իտտաա իթտիլէր: Պագաթ պոնա տախի թիւրք հիւքիւմէթի ճէվապըր թէտտ վէրմիշ վէ Մուրցստէք իթիւրաֆընտա էօյլէ պիր չարթ օլմատըղընը կէօթէթմիշ տիր:

Արապիստան ըսեանընա տալիր չու կիւնլէրտէ էհէն հաւաթիա Եօգ իսէտէ Եհմէնէ կէօնտէրիլէճէք ասքէրլէրին Մէրսինտէ ույիւնսըղըղլարտա պուլընտըղլարը վէ աղըր վապալար զուհուր իթտիկի պիւտիրիլիյօր:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի Է

Պուկարիանըն հէր թարաֆընտան վէրսիթէթիւթլէր Վարնայա տօլմագտա տըրլար: Պէլէտիյէնին պիր իւանը իւզրէ, պու

կիւն էօյլէնտէ թըրէնի մախսուլէ պիր չօգ վէրսիթէթիւթ պուրայա էէթիլէճէք տիր:

Եւարընտան իթիպարէն չէհրիմիզտէ իճրա օլընաճագ Եարըլլար վէ չէնլիքլէր քէզալէ տէնիզ պանեօը սէպէպի իլէ, Պուկարիանըն հէր թարաֆընտան էէթիլէն միսաֆիրլէրլէ օթէլլէր վէ խանլար տօլմուշ օլուպ, էհէնի կէլէնլէր սօգազ սօգազ կէզուպ էվլէրտէ օտա արա մագաա տըրլար:

Ր Ո Ւ Ս Ի Ա

Բէթէրսպուրկ 18 յունիս՝ Հիւքիւմէթին թէսմի կազէթասը աթիտէթի պէյաննամէի նէշր իտէյօր:

Թիթիլիստէթի չըմէնտըֆէր ֆապրիգալարըն Րուս իշճիլէրի գարընդըղլար պաշամասընտան պէրու պիր ֆէսատընտան թապիյ օլընմագտա ըտըլար: Յուլիս 14 տէ օնլարըն իւզէրինէ պիր ալազ ճինայլէթ իճրա օլընտը: Պէսատըղլարըն թէշլիգաթընա գարըն կէլտիքլէրինտէն, 20 իշճի օնլարտան հազըրլանմըն օլան պիր չայ իչտիքտէն սօնրա, խասթա տիւլէրլէր վէ զէհիլլէնմիշ տէտիլլէրի իպրազ իտէրլէր: Իշճիլէրտէն 10 ըլտէրհալ էօլիւրլէր, վէ տիկէրլէրի աղըր խասթա տըրլար: Սամալարտա աշաւէնիք զէհիլլէրի պուլընմըն տըր:

Ֆինլանտիստա պիւթիւն չիւքէթլէր թարաֆընտան պիր գօնկրէ թէճէմմիւ օլընտը վէ գարար վէրտիրէի Մ. Պուկիկինին թանգիւմ իթտիկի ճէտվէլէ գարըն օլարազ, Մէճիսի Միլլի պիւթիւն էհալինին միլլէթ ու մէզհէպ թէֆրիգ իթմէքսիզին թէյլէրի իլէ ինթիսապ օլընմըն մէպուսարտան թէշքիլ օլընտըն: Պու մէպտէ իւզրէ չալըշմագ իչիւն պիւթիւն տէմօկրատար գուվլէթլէրին թօրլարապ մուգալմէթ իթմէկէ գարար վէրտիրէր:

Ջէմաթօլար Մօսկուտա էհէնտէն գօնկրէ թէճէմմիւ իթմէթտէ իքէն բոլիս մանի օլմուշ վալիյէ միւրաճաւթլէ իյզահաթ իսթէնիլմիշ վալի խապէրի օլմատըղընը սէօյլէյուպ, գօնկրէնին թէճէմմիւսի իչիւն Բէթէրսպուրկտան թալիսաթ իսթէյէճէկինի վատ իթմիշ տիր: Ղիրա Ջէմաթօլար Ջարըն արզուլարընք թաթպիգի հարէքէթ իտէճէքլէրին սէօյլէմիշլէր:

Վօսիլէ Ջայրուկ ըն պէյանը իւզրէ, Գարատաղ վիլիահտը Բրէնս Տանիլօ, Րուսլարա մուխալիֆ պուլընմագտա ըմըն: Ցուշիմա մալլուպիլէթիւնտէ էօլէն Րուս ասքէրլէրին իսթրահաթը Րուսի իչիւն Ջէթիւնէ Մէթրօրօլիտի հագնհանգիստ օգուտուգտան սօնրա՝ քէշիտէ

օլընան զիյաֆէթտէ՝ Բրէնս Տանիլօ առիւրալ թօփօնըն աշգընա պատէ նուշ իթմիշ:

Մ. Վիթթէ սուլհ միւզէքէսինն մուրախասը էվլէլ թալին օլընմըն օլմաղլէ Բէթէրսպուրկտան հարէքէթ իտուպ, տիւն Բարիզէ վասըլ օլաճագ վէ ֆրանսա վիւքէլա թէյիսի իլէ կէօրիւչէճէքլէր իտի:

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

Ֆրանսա բօլիթիգա միւթթէհիմլէրինէ վէ մահքիմլէրէ աֆիլը ումուլի իլան օլընմըն օլմաղլէ, խարիճտէ պուլընան պիր չօգ միւթթէհիմլէր՝ պախուսու գրալիյէթ թարաֆտարլարը Ֆըրանսայա ալտէթ իթտիլէր:

Էվլէլքի կիւն Բարիստէ պուալտէթ իտէնլէրէ իգրամէն գըրալիյէթ գօմիթալարը թօրլանտըլար վէ տիւք տ'Օրլէանա իթաաթ ու սատագաթ պէյանլէ մէպտէլէրին թագվիլէ իթտիլէր: Գէշա «Եւալասըն» գրալսէտար պիր գաշ տէֆա ագս իթմիշ օլմաղլէ, մէճիսին տաղըլմասըն էսնասընտա՝ թէյիսի տէրտէթ օլընմըն տըր:

Աճէմ Շահը Բարիզէ կիթմիշ օլմաղլէ, ճուհուրիյէթ թէյիսի Մ. Լուպէ անա իգրամէն թաամ վէրտիր:

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Թօքիօտան «Տէյիլ Մէյլ» է իշար օլընտըղը իւզրէ, ճաբոն օրտուսը Վլատիլօսթօքըն ճէնուպինտէ պուլընան մէվգըլալը զապթ իթմիշ օլուղը Շանկայտան պիւտիրիլմիշ տիր: Րուսլար՝ քիթիւմէն չալըն սաղ քէնարընտա չէտիտէն մուգալմէթ իթմէկէ հազըրլանիյօրլար ըտը, չիմտի պիւթիւն պիւթիւնէ արանսըղա կէլիլլէր վէ ճաբոն ասքէրինն Վլատիլօսթօքըն մուհասէրէ իթմէսինէ մանի օլմալօրլար:

Մ. Վիթթէ Բէթէրսպուրկտա մաթպուլաթ չիւքէթիւնին վէքիլի իլէ կէօրիւչուպ տէմիշ տիրքի, Րուսիա միւնէրէտ սուլհ իսթմէլ վէ քէնտիսինին մուրախաս սըֆաթըրլէ Եօլլասընմասը սուլհ միւլքին օլաճաղըն անլամագ իչիւն տիր:

Ջար սուլհ արզու իտէյօր, տէտի Մ. Վիթթէ, ֆագաթ գօրգարըմ քի ճաբոնըն չարթլասըն օ՝ Եօլտա օլուլնլար քի Րուսիտան գապուլի միւլքին օլմասըն: Րուսիա սէօյիւմէմիշ տիր: տալիլի գարընդըղլար քէք աղըր տըրլար վէ Րուսիա զօր սէրէնճամտան կէզմէքտէ տիր: Փագաթ զօրլուգ կէչէճէք վէ Րուսիա թէրրար Էվրօրա իթթիֆաղընտա պիրինճի պիր տէվլէթ մէվգըլընտա պուլըն

նաճագ տըր:

Սուլհնամէ իմզալանմագտան էվլէլ ճաբոն տէվլէթի Վլատիլօսթօքը զապթ իթմէք գարարընտա ըմըն:

Պիր Ամերիկա թիւճար չիւքէթի Ուսալիլն առասընը ճաբոնտան սէնէտէ 50 միլիօն ֆր. քիրա իլէ իճարա ալմագ իսթէյօր: Րուսլար տախի օ գատար էտէմէյէ հազըր ըմըլլար:

ԹԻԻՃՃԱՐԻԹԷ

ՎԱՌԱՆԱ, ՁԱՆԻՐԷ Թուլիս 9

ՊՈՒՂՏԱՅ

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Վալօն 54-60 լիպ. 8.60 / 11. 40/2, 2. Արապա 52-62 լիպ. 9. / 11 60

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Վալօն 100 քիլօ հին 11. / 11. 20, 2. Արապա Ելնի 42-47 լիպ. 6. 60 / 7 20

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Վալօն 100 քիլօ 9. 40/10. 20, 2. ՅԱՍՈՒԼԵԱ 100 քիլօ Եօգ

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ՌԱԲԻՑԱ 100 քիլօ 19. 20/19.60, 2. Արապա 100 քիլօ 16-18

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ՏԱՐԱՐԱՅ ԵՏԵԹ Եօգ, 2. ՎՕԼՈՋ արապա 55-60 լիպ. 11. / 12.80

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ՄԻՍԻՐ 57-58 լիպ. 6. 40/7.60, 2. ՁԱՎՏԱՐ արապա 11.20- 11. 90

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ՁԱՎՏԱՐ արապա 7. 70 / 8., 2. 100 քիլօ 10. 80 / 11.20

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Կիւնտէ 15-20 վալօն վէ 30-4., 2. արապա կէլմէքտէ. վալօն մուսմէ.

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Վէնսթրէմ 20 ֆր. արապա մուսմէլէրի նաթըլէօն 20. 20

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ՍԱՐԲԱՅԻԹԷ, 2. նաթըլէօն 20, 20 ֆրանք

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Օսմ. լիւրաը 22, 75 ալթուր ֆրանք, 2. ՊԱՊԱԼԻԹԷ

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Վարնա քիւնցարընտա պագալիլէ մալլէրին պու կիւնքի ֆիլիպթը, ալթուր ֆրանք իլէ:

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ԳԱՀՎԷ 1.95/2 10, 2. ՇԷՔԷՐ Նէմցէ 75

Table with 2 columns: Item, Price. 1. ՇԷՔԷՐ քէմմէլ սանաթը 37.75, 2. ԲԻՐԻՆՃ Ճէնօլա չուվալը 42

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Ճարոն 34., 2. Ինկիլիդ 28. 50

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Բիգօր 49., 2. ԿԱՋ Սանաթը 11. 60

Table with 2 columns: Item, Price. 1. Ջէթթիւն Եաղը՝քիլօ 85.-1, 2. ԳՈՒՐՈՒ Իւզրւմ 25

ՅԱՅՏՈՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Աղք. ընկ. գործ. Ժողովս կուգայ հրապարակա յայտարարել թ գեոու. թիւն պատուաթան րամանօրդայ. թէ իւր միամնայ տարեշրջանը լըրացած ըլլալով, յառաջիկայ կիւրակի յունիս 10 ցերեկէ վերջ ժամը 2-ին Ընդհ. Ժողով պիտի գումարուի Աղք. Վարժարանի մէջ. եւ թախանձանգ կը խնդրուի պատ. անդամներէ որ առանց բացառութեան հաճին ներկայ գտնուիլ:

ՕՐԱԿԱՐԳ

- 1. — Համարատուութիւն Գործ Ժողովոյ. 2. — Ընտրութիւն նոր Գործ. Ժողովոյ. Ի դիմաց Աղք. Ընկ. Գործ. Ժող. Ատենապետ Ատենապետ Թ. Ազապլար Մ. Գարագաշեան 1905 յունիս 3 Վատնա